

ОРНАМЕНТ, РОЗЕТА И ФРИЗ

ОРНАМЕНТ

Орнамент (латински ornamentum) је украс из света архитектуре.

Архитектура је наука и уметност пројектовања и обликовања зграда, односно унутрашњег и спољашњег архитектонског простора: ентеријера и екстеријера.

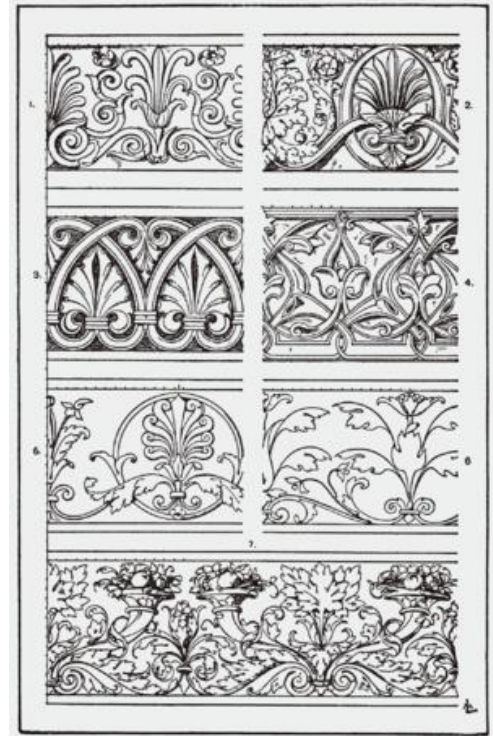
Орнамент може бити геометријски (меандар, зупчasti, цик-цак), вегетацијски и зооморфни (односно настао стилизацијом биљних и животињских облика).

Први орнаменти настали су још у палеолиту.

Палеолит или старије камено доба, је период који се протеже од пре 2,6 милиона година до 10.000. године п. н. е.

До сада је познато преко пет хиљада орнамената, који се могу делити на различите начине: према мотивима, структури основних облика, начину следа ритма, техникама извођења...

Орнамент одражава представу света о елементарним силама, животним мудростима и пројекције активних поставки ка свету и животу.

Орнаменти из приручника - око 1898. године

Орнамент из манастира Каленић

Пример српских орнамената

РОЗЕТА

Розета је архитектонски елемент декорације у облику ружиног цвета са стилизованим латицама који се примењује од доба романике.

Најчешће се налази као украсни прозор на црквама и дворанама. Често се користи као генерички израз који се примењује на кружни прозор, али се посебно користи за оне који се налазе у црквама готског архитектонског стила који су подељени у сегменте каменим шкољкама и траговима.

Генерички изрази значи да је нешто изворно (има оригиналност).

Као готичку архитектуру означавамо европску архитектуру врхунца и позног доба уметности средњег века која је изграђена у готичком стилу. Као архитектонски самосвојни стил настаје у 12. веку у Француској. Готички стил је био уметнички правац, који је следио иза романике после 12. века у Француској и трајао до краја 15. века у средњој и северној Европи.

Назив „готика“ увели су италијански хуманисти који су је погрешно повезали с „Готима“ чије се уметност сматрала варварском и ово доба су означавали као „мрачно доба“ средњег века, а саму готику су сматрали уметношћу „без имало доброг укуса“.

Израз ружичасти прозор није коришћен пре 17. века, а према Оксфордском речнику енглеског језика потиче од енглеског назива цвета ружа.

Розета на кружном току код касарне „Цар Лазар“ у Крушевцу

ФРИЗ

Фриз је архитектонски израз за широки централни део главног венца изнад архитрава, тј. широки централни део ентаблатуре.

Ентаблатура је надградња грађевина и летвица која лежи хоризонтално изнад стубова и почива на њиховим капителима.

Фриз је декорацијом украшена трака.

На класичним композицијама стубова може бити дорског облика који се састоји из триглифа и метопа или јонског или коринтског реда.

Пулвирани фриз (пулвино) је конвексног пресека. Такви фризови били су одлике северног маниризма из 17. века и много су се користили у унутрашњој архитектури.

Маниризам, такође познат као касна ренесанса, је стил у европској уметности. Стилски, маниризам обухвата различите приступе под којима утичу и реагирају на хармоничне идеале повезане са уметницима попут Леонарда да Винчија, једног од најпознатијих сликара свих времена.

Пример фриза у Сједињеним Америчким Државама

Пример грчког фриза

Извори информација

<https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9E%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82>

<http://www.turizamkrusevac.com/sr/vesti/490-rozeta-na-kruznom-toku-kod-kasarne-car-lazar>

<https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%A4%D1%80%D0%B8%D0%B7>